

Угорська революція. Режим М. Хорті. Румунія у міжвоєнні роки. Королівська диктатура. Режим Й. Антонеску.

Міні-презентація · матеріал уроку без тестів

Матеріал уроку

Урок 19. Угорська революція. Угорська Радянська Республіка. Режим Міклоша Горті.

Головна думка

Розпад Австро-Угорщини спричинив революційні зміни в Угорщині. Демократична республіка Міхая Карої швидко поступилася комуністичній диктатурі Бели Куна, яка проіснувала 133 дні. Після її падіння в країні утвердився авторитарний режим регента Міклоша Горті, а прагнення переглянути Тріанонський договір дедалі більше зближувало Угорщину з фашистською Італією та нацистською Німеччиною.

1. Революція 1918 р.

- **30 жовтня 1918 р.** — початок революції; головною вимогою були демократичні реформи.
- **16 листопада 1918 р.** — Національна рада проголосила Угорщину республікою; уряд очолив Міхай Карої.
- Запроваджено загальне, рівне й пряме виборче право, свободу зборів і союзів, 8-годинний робочий день.
- У листопаді 1918 р. створено Комуністичну партію Угорщини на чолі з Белою Куном.

2. Угорська Радянська Республіка

21 березня 1919 р. комуністи й соціал-демократи створили Соціалістичну партію Угорщини, після чого влада перейшла до Революційної урядової ради. Було проголошено Угорську Радянську Республіку та курс на диктатуру пролетаріату.

Основні перетворення УРР

Сфера	Заходи
Економіка	Націоналізація банків і підприємств; створення органів централізованого управління.
Влада	Ліквідація старого державного апарату, передача влади Радам.
Аграрна політика	Скасування поміщицького землеволодіння; примусове створення кооперативів.
Соціальна політика	8-годинний робочий день, підвищення зарплат, зниження квартирної плати, безкоштовна освіта й медицина.
Зовнішня політика	Орієнтація на радянську Росію; створення Червоної армії.
Репресивна політика	Реквізиції майна, переслідування противників і частини духовенства.

Чому УРР упала?

Внутрішня опозиція + господарська катастрофа + непопулярність частини перетворень + наступ військ Антанти, Румунії та Чехословаччини → втрата контролю над країною → **1 серпня 1919 р.** відставка уряду → **4 серпня 1919 р.** вступ румунських і чехословацьких військ у Будапешт. Комуністична влада проіснувала **133 дні**.

3. Встановлення режиму Горті

- Після виведення румунських військ **14 листопада 1919 р.** до Будапешта увійшла армія Міклоша Горті.
- **1 березня 1920 р.** Національні збори відновили монархію, а Горті став регентом із широкими повноваженнями.
- Режим мав авторитарний і диктаторський характер, але зберігав парламент і частину форм парламентської демократії.
- Прем'єр Іштван Бетлен у 1920-х роках стабілізував фінанси, зокрема за допомогою позики Ліги Націй.

4. Тріанонський договір і ревізіонізм

Тріанонський мирний договір 1920 р. закріпив нові кордони Угорщини, зобов'язав її сплачувати репарації та обмежив армію 35 тис. військових без авіації, танків і важкої артилерії. Поза межами Угорщини опинилися близько 3 млн угорців. Це живило ревізіоністські настрої та ідею «Великої Угорщини».

5. Зближення з диктатурами

Дата	Подія
1927 р.	Договір про дружбу з фашистською Італією.
1933–1938 рр.	Зближення з нацистською Німеччиною.
2 листопада 1938 р.	Перший Віденський арбітраж: Угорщина отримала південні райони Словаччини й Закарпатської України.
лютий 1939 р.	Приєднання до Антикомінтернівського пакту.
березень 1939 р.	Угорські війська захопили всю Закарпатську Україну.

Опорні дати

Дата	Подія
30 жовтня 1918 р.	Початок Угорської революції.
16 листопада 1918 р.	Проголошення Угорщини республікою.
21 березня 1919 р.	Проголошення Угорської Радянської Республіки.
1 серпня 1919 р.	Відставка комуністичного уряду.
1 березня 1920 р.	Відновлення монархії; Горті — регент.
червень 1920 р.	Тріанонський мирний договір.
1920–1944 рр.	Режим Міклоша Горті.

Словник термінів

- **Диктатура пролетаріату** — проголошена комуністами форма влади, що мала здійснюватися від імені робітничого класу.
- **Регент** — особа, яка здійснює верховну владу за відсутності монарха або неможливості ним правити.
- **Ревізіонізм** — у цьому контексті прагнення переглянути післявоєнні кордони й умови мирних договорів.
- **Мала Антанта** — союз Чехословаччини, Румунії та Королівства СХС, що, зокрема, протидіяв угорському ревізіонізму.

Картографічний орієнтир

Знайдіть Угорщину, Будапешт, Словаччину, Закарпаття, Трансільванію, Румунію та Югославію. Порівняйте кордони історичного Угорського королівства з межами Угорщини після Тріанонського договору.

Підсумок

Угорщина пройшла шлях від демократичної революції до короткої комуністичної диктатури, а потім — до авторитарної системи Горті. Територіальні втрати за Тріанонським договором стали одним із головних чинників зовнішньополітичного ревізйонізму.